Riksskattenämndens yttrande över investeringskonto för skog

Riksskattenämnden vill till en början erinra, att taxeringsmyndigheternas arbetsbörda sedan åtskilliga år oavbrutet ökat. Härtill ha bidragit åtskilliga omständigheter, såsom taxeringsmaterialets kvantitativa tillväxt, de ekonomiska företeelsernas tilltagande komplicering och skattelagstiftningens på grund därav alltmera invecklade struktur samt det ökade skattetrycket. Vidare må framhållas att det ökade skattetrycket föranlett, att de skattskyldiga numera i långt större utsträckning än tidigare söka genom olika åtgärder nedbringa sina skatter, vilket försvårar taxeringsmyndigheternas arbete med granskning, kontroll och besvärsförfarande. Från olika håll har uppgivits, att arbetet ökat och komplicerats i betydligt snabbare takt än som motsvarar de förbättringar i taxeringsorganisationen, som genomförts, och att resultatet av taxeringsarbetet i följd härav relativt sett försämrats. Riksskattenämnden har ännu icke hunnit göra några undersökningar, i vad mån taxeringsresultatet avviker från det taxeringsutfall, som borde erhållas vid en fullgod taxering, men uppenbart är att stor försiktighet måste iakttagas i fråga om att ålägga taxeringsmyndigheterna nya eller ökade uppgifter. Ett motsatt handlingssätt kan leda till att ett nöjaktigt genomförande av nya åtgärder äventyras och att utförandet av redan befintliga arbetsuppgifter än ytterligare försämras.

Ur anförda synpunkter är varje åtgärd, som i den omfattning varom här är fråga ökar eller komplicerar taxeringsmyndigheternas arbete, ägnad att ingiva betänkligheter. Om man trots dessa betänkligheter skall mera nämnvärt öka taxeringsmyndigheternas arbete — vilket naturligen i vissa lägen kan befinnas nödvändigt — måste en oeftergivlig förutsättning härför vara dels att de nya åläggandena utformas med noggrant beaktande av möjligheterna till förenkling och dels att behovet av ökade arbetskrafter behörigen tillgodoses såväl i fråga om länsstyrelsernas taxeringsavdelningar som i fråga om beskattningsnämnderna. Riksskattenämnden vill i detta sammanhang framhålla att, även om det statsfinansiella läget nu kräver den strängaste återhållsamhet beträffande nya utgifter, det likväl enligt nämndens mening icke bör komma i fråga att så begränsa anslagen för taxeringsväsendet — vars ändamålsenliga funktion är av utomordentlig betydelse för statsfinanserna — att nettoresultatet blir för staten sämre än det skulle blivit vid något ökade anslag för taxeringsorganisationen.

Under angivna förutsättningar och i nu rådande läge anser riksskattenämnden de taxeringstekniska skälen icke böra föranleda ett avvisande av förslaget om sterilisering av skogsinkomster.

I princip innebära de föreslagna bestämmelserna, att idkare av skogsbruk skall vara skyldig att från och med år 1952 av varje års skogsinkomst deponera viss del i riksbanken, i följd varav motsvarande belopp skall upptagas såsom inkomst, icke för det beskattningsår, då beloppet kommit vederbörande till godo, utan för det senare beskattningsår, då deponerat belopp eller del därav enligt meddelade föreskrifter utbetalats till deponenten.

Angivna skatterättsliga konsekvens av depositionsskyldigheten kan anses ansluta sig till kommunalskattelagens bestämmelse att in-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:14:00

komst — utom vid inkomstberäkning enligt bokföringsmässiga grunder — skall tagas till beskattning för det beskattningsår, varunder inkomst blivit tillgänglig för lyftning. Bestämmelsens tillämpning vållar ej heller avsevärt merarbete för beskattningsnämnderna, om densamma — såsom föreslagits beträffande likvid för rotförsäljning av skog — direkt anknytes till den intäkt, den skattskyldige har att i sin deklaration uppgiva.

Emellertid avses i förslaget, att depositionsskyldighet i vad avser försålt virke och värdet å uttag av virke för förbrukning i egen rörelse skall beräknas icke å virkets försäljningspris eller uppskattat saluvärde utan å dess beräknade rotvärde. Beskattningsnämnderna skall alltså ha att i ifrågavarande fall — och dessa äro som bekant mycket talrika — verkställa en uppskattning av rotvärdet i samma ordning, som skedde vid den för ett par år sedan avskaffade taxeringen till skogsaccis. Såsom skäl härför har anförts, att insättningsskyldigheten borde beräknas efter samma procentsats för allt virke. Riksskattenämnden kan icke finna detta skäl bärande. Enligt riksskattenämndens uppfattning kan depositionsskyldigheten mycket väl regleras på sådant sätt, att *en* procentsats stadgas beträffande rotsåld skog och en annan — lägre — procentsats för sålt eller till egen rörelse uttaget virke, i sistnämnda fall beräknad på virkets saluvärde. Enligt vad nämnden inhämtat torde sistnämnda procentsats lämpligen kunna sättas till hälften av den förstnämnda. Den schablonisering, som härigenom sker, måste anses vara av ringa betydelse med hänsyn till att det icke rör sig om bestämmande av skattskyldighet utan allenast om uppskov med skattskyldighet för visst belopp, kombinerat med skyldighet att tillfälligt å spärrkonto insätta motsvarande belopp. Att en sådan förändring i förslaget skulle medföra en avsevärd och för frågans bedömande betydelsefull minskning av beskattningsnämndernas av den föreslagna insättningsskyldigheten föranledda merarbete är uppenbart.

I utredningspromemorian har föreslagits, att insättningsskyldigheten skulle avse ett belopp motsvarande 40 procent av rotvärdet. Riksskattenämnden har ur de synpunkter, vilka nämnden närmast har att beakta, ingen erinran mot den föreslagna procentsatsen, såvitt angår rotsåld skog. Godtages vad nämnden föreslagit angående dubbla procentsatser, skulle i enlighet härmed procentsatsen för försålt eller till egen rörelse uttaget virke bestämmas till 20 procent.

Enligt förslaget skall insättningsskyldigheten fullgöras senast den 1 april under taxeringsåret d.v.s. i regel året efter det, under vilket skogslikvid uppburits eller virket uttagits. Tiden för insättningsskyldigheten kommer sålunda att i betydande utsträckning infalla ett år eller mera efter det att det belopp, som med insättningsskyldigheten avses, uppburits av vederbörande fastighetsägare. Med hänsyn till åtgärdernas penningpolitiska innebörd måste detta betraktas som en olägenhet. Det kan även befaras att vissa skogsägare på grund av tidsavståndet mellan likvidens lyftande och insättningen skola få svårt att fullgöra sin insättningsskyldighet enär medlen hinna förbrukas före insättningen. Det är med hänsyn härtill önskvärt att insättningen förlägges till tidigare tidpunkt. På grund av att insättningen enligt förslaget icke skall överstiga nettointäkten av den förvärvskälla vari likviden influtit — vilken spärregel enligt riksskattenämndens mening näppeligen kan undvaras — torde svårigheter dock föreligga att anknyta insättnings-
skyldigheten till den tid då likv-
uppbäres. Emellertid synas de sko-
ägare, som skola avlämna sina
klarationer senast den 15 fe-
— och detta gäller det helt ö-
gande flertalet — kunna åläg-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:14:00

sättningsskyldighet redan nämnda dag. Att insättningsskyldigheten för skogsägare, vilka åtnjuta anstånd med deklarationens avlämnande till senare dag, inträder efter den 15 februari torde icke vålla olägenhet.

Insättningsskyldighet inträder enligt förslaget när rotvärdet inom viss kommun uppgår till 2 000 kronor. I detta avseende ger förslaget upphov till ett tröskelproblem, i det att ingen insättningsskyldighet föreligger vid ett rotvärde av 1 990 kronor men en ökning av detta rotvärde med endast 10 kronor föranleder skyldighet att insätta 800 kronor. För undvikande av denna mindre tilltalande konsekvens kan ifrågasättas sådan ändring i förslaget att rotvärde intill 2 000 kronor fritages från insättningsskyldighet beträffande alla skogsägare. Beträffande denna fråga, som icke påverkar de taxeringstekniska åtgärderna i samband med det föreslagna förfarandet, vill riksskattenämnden icke göra något bestämt uttalande. Emellertid vill nämnden framhålla, att den av utredningsmannen föreslagna utformningen av bestämmelserna kan tänkas påverka avverkningarna i inskränkande riktning, så att vissa skogsägare begränsa avverkningarna i sådan omfattning att insättningsskyldighet icke uppkommer. En dylik begränsning bör givetvis undvikas framför allt ur produktionssynpunkt men även med hänsyn till att virkespriserna därvid ytterligare kunna stegras och insättningsskyldighetens inflationshämmande betydelse därigenom motverkas.

Förslaget innebär att minimibeloppet för insättningsskyldigheten och därmed uppskovet med taxeringen av motsvarande belopp tillika utgör maximibelopp. I följd härav [illegible]r skogsägare, även om han så önskar, icke uppskov med taxeringen [illegible] högre belopp än det, som insätt[illegible]taxer[illegible]skyldigheten omfattar.

[illegible]nad a[illegible]torde emellertid ur penning[illegible]man tr[illegible]a synpunkter vara önskvärt, mera n[illegible]sägare, som önskar frivilligt sterilisera större del av skogsintäkterna än som omfattas av den lagliga insättningsskyldigheten, beredes möjlighet att i viss begränsad omfattning verkställa frivillig insättning på enahanda villkor, som stadgats beträffande den obligatoriska insättningen. För medgivandet av en dylik rätt tala för övrigt icke blott de penningpolitiska synpunkterna utan även den omständigheten att en viss arbetsbesparing skulle kunna vinnas. Nämnden utgår nämligen från att, om skogsägarna medgåves rätt att i begränsad omfattning frivilligt öka insättningarna, någon återbetalning icke skulle, utan att skogsägaren så begär, ifrågakomma för den som på grund av felbedömning kommit att något överskrida det obligatoriska insättningsbeloppet.

Emellertid vill riksskattenämnden i detta sammanhang understryka, att en eventuell rätt för skogsägare att i begränsad omfattning njuta uppskov med taxering av frivilligt spärrade medel icke i och för sig bör kunna från skogsägarehåll åberopas som motiv för fortsatt lagstiftning om uppskovsrätt jämväl för tid efter det den föreslagna lagen om obligatorisk insättningsskyldighet upphört att gälla.

Med författningsförslagens nuvarande utformning drabbar insättningsskyldigheten även sådana likvider på grund av 1951 eller tidigare års avverkningar eller rotförsäljningar, som influtit först under år 1952. Författningarna få sålunda i viss mån retroaktiv verkan. Då regler av annat innehåll emellertid skulle komplicera förfarandet, vill riksskattenämnden icke framställa något förslag om ändring på förevarande punkt.

I fråga om vissa detaljer i författningstexten vill riksskattenämnden anföra följande.

Enligt 1 § i lagen angående skyldighet för idkare av skogsbruk att insätta medel å investeringskonto för skog omfattar insättningsskyl-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:14:00

digheten rotvärdet å under beskattningsåret dels genom upplåtelse av avverkningsrätt försåld skog och dels avyttrade eller för förädling i egen rörelse uttagna skogsprodukter. Riksskattenämnden utgår från att bestämmelserna även utan uttrycklig föreskrift därom skola tillämpas även för det fall att avverkningsrätt vederlagsfritt upplåtes till barn eller annan anhörig, vilken därefter verkställer avverkningarna.

Insättningsskyldigheten skall enligt förslaget fullgöras genom insättning i riksbanken. Riksskattenämnden förutsätter att i blivande tillämpningsföreskrifter bestämmelser meddelas om bekväma betalningsmetoder genom tillhandahållande av lämpliga blanketter och möjligheter att verkställa insättningen genom insättning å riksbankens postgirokonton.

Underlåtenhet att fullgöra insättningsskyldighet kan medföra föreläggande vid vite att insätta medel å spärrat konto. Riksskattenämnden förutsätter, att dylikt föreläggande icke meddelas om sådana särskilda omständigheter föreligga, som kunnat föranleda återbetalning, därest insättningsskyldigheten hade fullgjorts. Erinran härom synes lämpligen kunna införas i författningstexten.

Förslaget till förordning med särskilda bestämmelser angående taxering för inkomst av medel, som skola insättas å investeringskonto för skog, innehåller bestämmelser av innehåll att taxeringsnämnd har att fastställa det belopp, för vilket skattskyldig skall åtnjuta uppskov med taxering. Däremot finnas i författningsförslagen icke några bestämmelser rörande meddelande av beslut angående det belopp, vilket skall insättas. Medgivande av avdrag vid taxeringen medför nämligen automatiskt insättningsskyldighet för motsvarande belopp. Med hänsyn till angelägenheten av att de skattskyldiga icke skola riskera rättsförluster bör uttryckligen föreskrivas att taxeringsmyndighet, som medgiver avdrag för insättning å spärrkonto med högre belopp än den skattskyldige yrkat, skall lämna den skattskyldige underrättelse härom. Vill den skattskyldige anföra besvär i fråga om insättningsskyldigheten, måste han nämligen göra detta i form av besvär över taxeringen med yrkande om avdrag med lägre belopp än det av taxeringsnämnden angivna. Eventuellt bör särskild blankett upprättas för dylika underrättelser, i vars text finnes upptagen en erinran till den skattskyldige att, om han påkallar nedsättning av det belopp som skall insättas å spärrkonto, han har att hos prövningsnämnden yrka att bliva tillerkänd lägre avdrag än vad taxeringsnämnden bestämt.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-16 17:14:00